

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра клінічної лабораторної діагностики
Навчальний рік 2021-2022

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«ДОКАЗОВА МЕДИЦИНА. АЛГОРИТМИ ТА СТАНДАРТИ
ЛАБОРАТОРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент Нормативний

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 224 «Технології медичної діагностики та лікування»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація «Лабораторна діагностика»

Освітньо-професійна програма «Лабораторна діагностика»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 2

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
клінічної лабораторної діагностики

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем професійної
підготовки

(назва)

Протокол від
« 28 » серпня 2020 року № 1

Протокол від
« 30 » серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри

О.І. Залюбовська
(ініціали, прізвище)

Голова

В.Д. Марковський
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

Залюбовська О.І. – завідувач кафедри клінічної лабораторної діагностики, д.мед.н., професор

Тюпка Т.І. – професор кафедри клінічної лабораторної діагностики, д.мед.н., професор

Гойденко Н.І. – асистент кафедри клінічної лабораторної діагностики.

Авідзба Ю.Н. – доцент кафедри клінічної лабораторної діагностики, к.ф.н., доцент.

Литвиненко М.І. – доцент кафедри клінічної лабораторної діагностики, к.мед.н., доцент.

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Литвиненко Микола Ігоревич
Інформація про викладача	Професійні інтереси: Лабораторна медицина, дотримання санітарно-епідеміологічного режиму в лабораторних установах, сучасні лабораторні дослідження. Профайл викладача: http://31.128.79.157:8083/user/profile.php?id=61
Контактний тел.	057-057-725-01-91, +380962151148
E-mail:	litvinenko.nik20@gmail.com
Інформація про консультації: <u>очні консультації</u> розклад: місце проведення: <u>он-лайн консультації</u>	вівторок з 13.00 до 15.00 четвер з 13.00 до 15.00 Університетська клініка ХНМУ, вул. Олександра Шпейєра, 4 за попередньою домовленістю, Moodle, Zoom, Google Meet
Локація	 <p style="text-align: right;">вул. Олександра Шпейєра, 4</p>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Опис дисципліни

Курс - II

Конкретний семестр/навчальний рік – весняний /2021-2022

Обсяг дисципліни: загальна кількість кредитів – 3 лекції – 10 годин, практичні заняття – 32 годин, СРС – 48 годин.

Загальна характеристика дисципліни. «Доказова медицина. Алгоритми та стандарти лабораторних досліджень» включає до себе принципи створення алгоритмів обстеження пацієнтів з урахуванням дії препаратів на кінцеві точки плинущ захворювання; створення алгоритму обстеження хворого і на його основі – індивідуальної діагностичної програми згідно з принципами доказової медицини та стандартами лабораторних досліджень.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: використання бази даних доказової медицини, оцінювання медичної інформації щодо результатів лабораторних досліджень, світового досвіду діагностики захворювань та адаптації цих даних відповідно до соціально-економічного статусу України.

Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити. «Клінічна оцінка лабораторних досліджень», «Методологія науково-дослідної роботи», клінічна оцінка лабораторних досліджень, «Інформаційні технології в медицині»

Постреквізити. «Біохімія патологічних процесів» та «Вплив ліків на лабораторні показники», «Система управління якістю лабораторних досліджень»

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни:

- формування професійних знань та навичок щодо принципів лабораторної діагностики згідно з діагностичними програмами та принципами доказової медицини.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни:

- оволодіти навиками використання світового досвіду щодо діагностики захворювань і адаптації цих даних на теренах України;
- засвоїти основні принципи і технологію пошуку наукової інформації у фахових журналах, її оцінка узагальнення і прийняття рішень щодо можливості використання її на практиці.

1.3 Компетентності та результати навчання згідно з вимогами стандарту

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

– *інтегральна:*

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної

діяльності в галузі лабораторної медицини та в освітньому процесі, що передбачає застосування теоретичних засад і методів лабораторної діагностики з метою комплексної оцінки морфологічного та функціонального стану органів і систем пацієнтів; встановлювати лабораторний діагноз, проводити санітарно-гігієнічну експертизу.

– *загальні:*

Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

– *спеціальні (фахові, предметні):*

Здатність використовувати професійні знання та практичні уміння в проведенні лабораторних досліджень при різних захворюваннях відповідно до клінічних протоколів.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

Класифікація	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та
--------------	--------	--------	-------------	--------------

компетентності за НРК				відповідальність
Інтегральна компетентність				
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності в галузі лабораторної медицини та в освітньому процесі, що передбачає застосування теоретичних засад і методів лабораторної діагностики з метою комплексної оцінки морфологічного та функціонального стану органів і систем пацієнтів; встановлювати лабораторний діагноз, проводити санітарно-гігієнічну експертизу.				
Загальні компетентності				
1. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій	Знати: сучасні інформаційні технології; технології обробки текстової та графічної інформації; медичні інформаційні системи	Вміти: використовувати програмні засоби при роботі в комп'ютерних мережах; створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси; працювати в закритих та відкритих інформаційних системах; використовувати отриману інформацію та результати її аналітичної обробки для набуття фахових знань та навичок з певних складових професійної діяльності; застосовувати новітні інформаційні технології в професійній діяльності; працювати з операційними системами і сервісними програмами; працювати з папками (каталогами) і файлами у Windows; набирати,	Накопичення обсягу можливих комунікативних зв'язків з різних аспектів професійної діяльності за допомогою комп'ютерних технологій	Систематизувати інформацію з метою підвищення ефективності праці на основі системного та методологічного підходу до предмету діяльності; підвищувати інформаційну грамотність, поглиблювати знання з практичного застосування інформаційно-комп'ютерних технологій в професійній діяльності

		зберігати, редагувати текстову інформацію у Microsoft Word		
2.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	Знати: методологічні основи наукових досліджень; категоріальний апарат наукового дослідження; класифікацію методів наукових досліджень; загально-наукові методологічні принципи; довідниково-пошуковий апарат; принципи патентознавства; способи одержання наукової та професійної інформації; джерела одержання потрібної інформації	Вміти: планувати та організовувати науково-дослідну роботу; використовувати категоріальний апарат наукового дослідження; використовувати документальні джерела наукової інформації; створювати фонд першоджерел і вторинної інформації; використовувати пошуково-довідниковий апарат; розробляти плани та здійснювати експериментальні дослідження; оформляти наукову роботу у вигляді доповідей, тез, статей, методичних матеріалів, магістерської роботи; обґрунтовувати висновки своїх спостережень, виходити з пропозиціями щодо удосконалення професійної діяльності ЗОЗ	Передача науково-дослідної інформації на відповідних рівнях; взаємодія у межах внутрішнього та зовнішнього наукового середовищ	Особиста відповідальність за: недотримання етичних норм науково-дослідної діяльності (авторських прав, недопущення плагіату та ін.); достовірність науково-дослідної інформації; оперативність передачі інформації
3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації різних джерел	Знати: способи одержання наукової та професійної інформації; джерела одержання потрібної інформації	Вміти: упорядковувати, оцінювати, аргументувати, класифікувати одержану інформацію;	Уміння здійснювати комунікативні зв'язки з тримачами джерел інформації	Удосконалення інформаційної грамотності та оптимальне застосування її в професійній діяльності

		узагальнювати одержану інформацію, готувати рекомендації щодо наступного її використання		
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
1. Здатність використовувати професійні знання та практичні уміння в проведенні лабораторних досліджень при різних захворюваннях відповідно до клінічних протоколів	Знати: значення лабораторних досліджень для встановлення діагнозу відповідно до діагностичної програми клінічного протоколу	Вміти: працювати з клінічними протоколами; складати і використовувати стандартні операційні процедури (СОП) для конкретних лабораторних досліджень	Використовувати лабораторні інформаційні системи (ЛІС) для оперативної взаємодії з клініцистами	Особиста оцінка результатів досліджень за параметрами точності та достовірності. Відповідальність за дотримання стандартів лабораторних досліджень та клінічних протоколів

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Застосовувати професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування.

ПРН 2. Знаходити рішення у професійній діяльності, мати достатню компетентність в методах самостійних досліджень, бути здатним інтерпретувати їх результати

ПРН 5. Аргументувати висновки та виявляти зв'язки між сучасними концепціями в організації процесу управління на кожному етапі професійної діяльності.

ПРН 8. Надавати консультативну допомоги пов'язану з професійною діяльністю. Виконувати вимоги посадових інструкції, самоудосконалюватись.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікативність,
- робота в команді,
- конфлікт-менеджмент
- тайм-менеджмент,
- лідерські навички.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3,0	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Нормативна
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 224 «Технології медичної підготовки та лікування» ОКР «Магістр» (шифр і назва)	Рік підготовки:
		2-й
Години для денної форми навчання: аудиторних – 42 самостійної роботи студента - 48	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий магістерський ОПП «Лабораторна діагностика»	Семестр
		3-й
		Лекції
		10 год.
		Практичні, семінарські
		32 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		48 год.
		Індивідуальні завдання
Вид контролю – диф. залік		

2.1 Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усьо го	у тому числі				
л		п	л	ін	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1						
Загальні принципи доказової медицини. Алгоритми і стандарти лабораторних досліджень.						
Тема 1. Історія розвитку, предмет і задачі доказової медицини.	8	2	2	0	0	4
Тема 2. Категорії рекомендацій, рівні достовірності та стандарти доказової медицини.	8	2	2	0	0	4
Тема 3. Основні принципи доказової медицини. Обґрунтування клінічних рекомендацій.	6	0	2	0	0	4
Тема 4. Стандарти лабораторних досліджень при хворобах органів дихання, алергічних захворюваннях.	8	2	2	0	0	4
Тема 5. Стандарти лабораторних досліджень при хворобах серцево-судинної системи, сполучної тканини.	6	0	2	0	0	4
Тема 6. Стандарти лабораторних досліджень при хворобах органів травлення.	8	0	4	0	0	4
Тема 7. Стандарти лабораторних досліджень при хворобах нирок, урологічних захворювань, уrogenітальних інфекцій.	12	2	4	0	0	6
Тема 8. Стандарти лабораторних досліджень при хворобах системи крові.	10	0	4	0	0	6

Тема 9. Стандарти лабораторних досліджень при хворобах ендокринної системи	10	0	4	0	0	6
Тема 10. Стандарти лабораторних досліджень при онкологічних хворобах.	10	2	4	0	0	6
Підсумковий контроль за розділ 1	2	0	2	0	0	0
Разом	90	10	32	0	0	48

2.1.1 Темі лекційних занять

№ з/п	Назва теми лекції	Кількість годин	Види лекцій
1	Основні принципи доказової медицини. Обґрунтування клінічних рекомендацій. Вартість і ефективність діагностики та лікування	2	Інформаційна (освітня), презентація
2	Категорії рекомендацій, рівні достовірності та стандарти доказової медицини.	2	Лекція-бесіда, мультимедійна презентація
3	Алгоритми і стандарти лабораторних досліджень при хворобах органів дихання, алергічних захворювань	2	Проблемна, мультимедійна
4	Алгоритми і стандарти лабораторних досліджень при хворобах нирок, урологічних захворювань, уrogenітальних інфекцій	2	Лекція-бесіда, мультимедійна презентація
5	Алгоритми і стандарти лабораторних досліджень при онкологічних хворобах	2	Проблемна, мультимедійна
	РАЗОМ:	10	

2.1.2 Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Історія розвитку, предмет і задачі доказової медицини.	2	розповідь - пояснення, дискусія	Письмове опитування, реферати
2	Категорії рекомендацій, рівні достовірності та стандарти доказової медицини.	2	розповідь - пояснення, презентація, дискусія	усне опитування (індивідуальне і фронтальне)
3	Основні принципи доказової медицини. Обґрунтування клінічних рекомендацій.	2	розповідь - пояснення, презентація, дискусія, бесіда	Письмове опитування, реферати
4	Стандарти лабораторних досліджень при хворобах органів дихання, алергічних захворюваннях.	2	розповідь - пояснення, презентація, дискусія	усне опитування (індивідуальне і фронтальне)

5	Стандарти лабораторних досліджень при хворобах серцево-судинної системи, сполучної тканини.	4	розповідь -пояснення, презентація, дискусія	усне опитування (індивідуальне і фронтальне), письмове опитування
6	Стандарти лабораторних досліджень при хворобах органів травлення.	4	розповідь -пояснення, презентація, дискусія	усне опитування (індивідуальне і фронтальне), письмове опитування
7	Стандарти лабораторних досліджень при хворобах нирок, урологічних захворювань, уrogenітальних інфекцій.	4	Презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій	Письмове опитування, індивідуальні завдання
8	Стандарти лабораторних досліджень при хворобах системи крові.	4	Презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій	Письмове опитування, індивідуальні завдання
9	Стандарти лабораторних досліджень при хворобах ендокринної системи.	4	Презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне), письмове опитування
10	Стандарти лабораторних досліджень при онкологічних хворобах.	4	розповідь -пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, моделювання проце-	Письмове опитування, індивідуальні завдання

			сів і ситуацій	
	Разом	32		

2.1.3 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Грипозна пневмонія; інфаркт легенів, пневмоконіози, пневмосклероз	4	Розповідь - пояснення	тестовий контроль
2	Ізольований дефект міжшлуночкової перегородки, незарощення міжпередсердної перегородки, незарощення артеріального (баталова) протоку, коарктація аорти, комплекс Ензенменгера, стеноз легеневої артерії, тетрада Фало, недостатність мітрального клапана, стеноз лівого атріовентрикулярного отвору (мітральний стеноз), комбінований мітральний порок серця, недостатність клапанів аорти	4	Бесіда	тестовий контроль
3	Стеноз устя аорти, комбінований аортальний порок, недостатність тристулкового клапана, стеноз правого передсердно-шлуночкового отвору, комбінований трикуспідальний порок серця, недостатність клапанів легеневої артерії	4	Розповідь - пояснення, бесіда	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
4	Алкогольна міокардіодистрофія, міокардіодистрофія при тиреотоксикозі, міокардіодистрофія при гіпотиреозі,	4	Розповідь - пояснення	тестовий контроль
5	Синдром Шегрена (сухий синдром), Лаймовська хвороба (Лайм-бореліоз), спонділоартропатії (серонегативного артриту, спондилоартрити) ідіопатичний анкілозуючий спондиліт (хвороба Бехтерева), синдром Рейтера.	4	Бесіда	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
6	Вади розвитку стравоходу, дивертикул стравоходу,	4	Розповідь - пояснення	тестовий контроль

	запальні захворювання стравоходу, доброякісні пухлини стравоходу, ідіопатичне розширення стравоходу, грижа стравохідного отвору діафрагми, туберкульоз кишечника		ня, бесіда	
7	Аномалії жовчовивідних шляхів. Дискінезії жовчних шляхів, постхолецистектомічний синдром,	4	Розповідь - пояснення	тестовий контроль
8	Обструктивний синдром після холецистектомії, стеноз позапечінкових жовчних шляхів, синдром культи міхурового протоку, холестероз жовчного міхура	4	Бесіда	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
9	Аномалії розвитку підшлункової залози. Ектопічна (аберантна, додаткова) підшлункова залоза, кістозний фіброз (муковісцидоз) підшлункової залози, гіпоплазія вроджена підшлункової залози	4	Розповідь - пояснення, бесіда	тестовий контроль
10	Ізольований дефіцит ліпази підшлункової залози, ізольований дефіцит амілази підшлункової залози, дефіцит трипсиногена підшлункової залози. Кісти підшлункової залози. Помилкові кісти, справжні кісти	4	Розповідь - пояснення	тестовий контроль
11	Опущення нирок (nephroptosis)	4	Бесіда	тестовий контроль
12	Мікседема (myxoedema), ендемічний зоб (struma endemica), гіпаратиреоз (тетанія) (hypoparathyreosis, tetania)	2	Розповідь - пояснення, бесіда	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
13	Бронзова хвороба (Хвороба Аддісона) (morbus Addisoni), акромегалія (Acromegalia), ожиріння (Adipositas)	2	Розповідь - пояснення	тестовий контроль
	РАЗОМ:	48		

3. ПОЛІТИКА ТА ЦІННОСТІ ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни.

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів вищої освіти виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття здобувачами вищої освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачам вищої освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- дотримання академічної доброчесності,
- сприйнятливості та неупередженості,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка.

Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Здобувачам вищої освіти важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Використання електронних гаджетів.

Використання електронних гаджетів є основним і потужним інформаційним джерелом

до вивчення курсу, адаптивним до сучасних вимог і сприяє входженню в сучасний європейський освітній простір. Гаджети забезпечують постійний зворотній зв'язок: «викладач-здобувач вищої освіти», «здобувач вищої освіти-здобувач вищої освіти», «здобувач вищої освіти-група здобувачів вищої освіти».

Політика щодо академічної доброчесності.

Кафедра клінічної лабораторної діагностики підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами.

Організація інклюзивного навчання в закладах вищої освіти здійснюється згідно з наказом ХНМУ № 203 від 22.06.2018 «Про затвердження порядку супроводу (надання допомоги) осіб з обмеженими фізичними можливостями, громадян похилого віку, інших маломобільних груп населення під час перебування на території (в приміщеннях) ХНМУ.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни (активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи).

Протягом вивчення дисципліни здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- систематично відвідувати практичні заняття та лекції;
- вести конспекти практичних занять;
- приймати активну участь у роботі на заняттях;
- виконувати семестрові завдання.

Заохочення та стягнення.

Додаткові бали за досягнення у науковій, науково-технічній, громадській та спортивній діяльності призначаються здобувачам вищої освіти за такі досягнення в семестрі.

Техніка безпеки.

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці, заходи щодо попередження розповсюдження Covid-19 шляхом проведення відповідного інструктажу.

Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі та ін.

Силабус навчальної дисципліни оновлюється щорічно в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів.

Підставою для оновлення силабусу можуть виступати:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та / або викладачів дисципліни;
- ініціатива здобувачів вищої освіти шляхом звернення до гаранта освітньої програми;
- ініціатива роботодавців;
- результати оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і / або інших ресурсних умов реалізації силабусу;
- результати обов'язкового опитування здобувачів вищої освіти про враження від вивчення навчальної дисципліни.

4. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за дисципліну визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності студента та оцінки диференційованого заліку, які виставляються при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок.

Оцінювання навчальної діяльності здобувача вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми, враховуючи рівень підготовки до заняття під час самостійної роботи студента, виконання практичної частини роботи,

оформлення протоколу практичного заняття, а також якості виконання індивідуального завдання. Рекомендується застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти та засвоєння практичних навичок.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Засвоєння кожної теми контролюється на практичних заняттях. Успішність здобувача вищої освіти оцінюється традиційними оцінками "5", "4", "3", "2".

Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Самостійна робота здобувачів вищої освіти, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при складанні заліку.

Формою підсумкового контролю дисципліни є диференційний залік (Д/З), який проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни.

Допуск до Д/З визначається у балах ПНД, а саме: min - 70, max - 120 балів. Безпосередньо ДЗ оцінюється від - 50 до - 80 балів. Оцінка з дисципліни є сума балів за поточної навчальної діяльності студентів (ПНД) та іспиту у балах від min - 120 до max - 200 і відповідає національній шкалі та шкалі ECTS .

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» (таблиця 1,2)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Проведення та оцінювання Д/З.

Критерії оцінювання теоретичних знань

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожен відповідь студент одержує від 5 до 8 балів, що відповідає: «5» - 8 балів;
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		

3	8	6,5	5		«4» - 6,5 балів; «3» - 5 балів.
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Критерії оцінювання практичних навичок

Кількість навичок	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами практичної частини	За кожен практичну навичку студент одержує від 5 до 8 балів, що відповідає: «5» - 8 балів; «4» - 6,5 балів; «3» - 5 балів.
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Оцінка з дисципліни

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо під час Д/З.

Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ПНД та іспиту становить min – 120 до max – 200.

Технологія оцінювання дисципліни.

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ЄCTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Ліквідація академічної заборгованості (відпрацювання).

Відпрацювання пропущених занять з будь-яких причин є обов'язковим для всіх здобувачів вищої освіти, незалежно від джерел фінансування навчання.

Заняття, що були пропущені з поважних причин відпрацьовуються безкоштовно.

Відпрацювання пропущених занять впродовж одного місяця після їх пропуску, здійснюються без дозволу декана (заступника декана) та без здійснення оплати, незалежно від причин пропуску, науково-педагогічному працівнику відповідної кафедри у вільний від занять час щоденно, крім неділі.

Незалежно від причин пропусків, студенти зобов'язані відпрацювати пропущені заняття до початку екзаменаційної сесії, крім випадків надання індивідуального графіку в установленому в Університеті порядку.

Безкоштовному відпрацюванню підлягають усі види навчальних занять (крім консультації), на яких студент не був присутній з поважної причини;

Відпрацювання пропуску лекцій проводиться виключно шляхом підготовки до захисту (співбесіда з лектором) реферату за темою лекції. Реферат повинен мати таку структуру: титульна сторінка, план, вступ, основна частина (розділи, пункти і підпункти), висновки, список використаних джерел, додатки (за необхідності).

Подання реферату здійснюється викладачу академічної групи, який перевіряє дотримання вимог до його написання та передає на розгляд завідувачу кафедри або лектору.

Завідувач кафедри або лектор призначає термін захисту реферату, але не пізніше ніж один тиждень з моменту подання реферату викладачеві.

За дозволом завідувача кафедри допускається підготовка реферату у електронному вигляді з наступним його захистом у загальному порядку.

Відпрацювання практичних, лабораторних, семінарських занять здійснюється черговому НПП кафедри.

Відмітка про відпрацювання заноситься НПП кафедри до журналу обліку відпрацювань пропущених занять (Ф. У-04). Позитивна оцінка про відпрацювання заноситься до журналу обліку роботи академічної групи (Ф. У-5.01.2.Б).

Відпрацювання незадовільних оцінок, отриманих здобувачем вищої освіти на навчальному занятті, є обов'язковим. Відпрацювання отриманої здобувачем вищої освіти при поточному контролі незадовільної оцінки здійснюється безкоштовно.

Контрольні питання, завдання до самостійної роботи

Тестові завдання № 1

1. Діагноз захворювання - це ознака:
 - 1) статистична
 - 2) випадкова
 - 3) кількісна
 - 4) якісна
2. Ознака, що змінює своє значення під впливом інших, пов'язаних з нею, називається:
 - 1) первинна
 - 2) факторна
 - 3) результативна
 - 4) вторинна
3. Перший етап статистичних досліджень включає:
 - 1) аналіз результатів
 - 2) обчислення первинних підсумків
 - 3) визначення цілей і завдань, складання плану дослідження
 - 4) поглиблену математико-статистичну обробку даних
4. По охопленню статистичної сукупності дослідження може бути:
 - 1) суцільне або одиничне
 - 2) суцільне або не суцільне
 - 3) не суцільне або вибіркове
 - 4) первинне або вторинне
5. До другого етапу статистичного дослідження відносять:
 - 1) аналіз отриманих результатів, висновки
 - 2) спостереження, зведення і угруповання отриманих статистичних матеріалів
 - 3) визначення цілей і завдань
 - 4) поглиблена математико-статистична обробка даних
6. Ознаки, що підлягають реєстрації в ході статистичних досліджень, називаються:
 - 1) кількісні
 - 2) облікові
 - 3) якісні
 - 4) випадкові
7. Облікові ознаки по виду можуть бути:
 - 1) якісні або кількісні
 - 2) первинні або факторні
 - 3) результативні або вторинні
 - 4) ймовірні або достовірні
8. По ролі у статистичній сукупності облікові ознаки можна поділити на:
 - 1) достовірні і неможливі

- 2) первинні і вторинні
- 3) якісні і ймовірні
- 4) факторні і результативні

9. Збір даних при перепису населення належить до спостереження:

- 1) поточним
- 2) одноразовим
- 3) випадковим
- 4) математичним

10. Дослідження, які передбачають реєстрацію всіх випадків, складових генеральної сукупності, називається:

- 1) первинним
- 2) випадковим
- 3) вибіркоvim
- 4) суцільним

11. Сукупність, що складається з відносно однорідних елементів, об'єднаних настанні певних ознак, називають:

- 1) групою
- 2) когортою
- 3) класом
- 4) вибіркою

12. Помилки, пов'язані з неправильним вибором об'єкта дослідження, використанням неправильних угруповань, називаються:

- 1) методичні
- 2) логічні
- 3) математичні
- 4) статистичні

13. Помилки, що полягають в необгрунтованном використанні різних статистичних критеріїв та призводять до спотворення сутності результатів дослідження, називаються:

- 1) логічні
- 2) статистичні
- 3) математичні
- 4) методичні

14. Четвертий етап статистичних досліджень включає:

- 1) аналіз отриманих результатів, висновки
- 2) визначення цілей і завдань
- 3) обчислення первинних підсумків
- 4) поглиблена математико-статистична обробка даних

15. Вибір об'єкта і одиниці спостереження, а також облікових ознак, які підлягають реєстрації у ході досліджень, включає:

- 1) план дослідження
- 2) схему дослідження
- 3) шаблон дослідження
- 4) програму дослідження

Тестові завдання № 2

1. Наука, що вивчає професійні відносини людей:

1. етика
2. деонтологія
3. біоетика
4. філософія

2. Термін «деонтологія» вперше запропонував філософ:

1. Поттер

2. Вич
3. Сократ
4. Бентам
3. Нанесення збитку здоров'ю пацієнта лікарем будь-якою дією:
 1. егогенія
 2. ятрогенія
 3. егрогогенія
 4. соррогенія
4. Нерозголошення відомостей про пацієнта:
 1. емпатія
 2. медична таємниця
 3. соррогенія
 4. егрогогенія
5. Злочин проти життя і здоров'я - відповідальність медичних працівників:
 1. дисциплінарна
 2. адміністративна
 3. громадянська
 4. кримінальна
6. У чому полягає принцип необхідної мінімальної шкоди від медичного втручання?
 1. при виборі методів лікування можлива шкода повинна бути меншою, ніж при бездіяльності / нелікуванні
 2. шкода повинна бути меншою, ніж ті блага, які одержує пацієнт у результаті медичного втручання
 3. ризик від застосування діагностичного методу винен бути виправданий очікуваною від нього інформацією або практичною необхідністю
 4. ризик повинен бути виправданим, а шкода доказана у достатній мірі
 5. все перераховане вірно
 7. Формат статей, які публікуються в рецензованих наукових медичних журналах, припускає обов'язкову наявність таких розділів:
 1. гіпотеза, протокол, результати, обговорення
 2. вступ, методи, результати, обговорення
 3. вступ, матеріали, результати, висновки
 8. Графічні зображення, що використовуються для наочного відображення статистичних даних, називаються:
 1. фігури
 2. таблиці
 3. малюнки
 4. діаграми
 9. Словесні пояснення, які розміщені на графіку допоміжних образотворчих засобів (система координат, найменування графіка і т.д.) називаються:
 1. експлікація
 2. огива
 3. варіанта
 4. гістограма
10. Розподіл кількісних ознак характеризує:
 1. лінійна діаграма
 2. секторная діаграма
 3. коробчатая діаграма
 4. гістограма
11. Зображення на контурній карті статистичних даних у вигляді стовпчиків та інших символів, називається:
 1. картограма

2. гістограма
3. лінійна діаграма
4. картодіаграма

12. Побудова секторної діаграми починається по ходу годинникової стрілки від точки, відповідної:

1. 12 годинам
2. 6 годинам
3. 3 годинам
4. 9 годинам

13. Динаміку явища за ряд років можна представити у вигляді:

1. внутрістолбикової діаграми
2. лінійної діаграми
3. секторної діаграми
4. радіальної діаграми

14. Аналіз статистичної таблиці слід починати з:

1. підзаголовків
2. підсумків
3. заголовків
4. оцінки динаміки даних

15. У медичних дослідженнях при встановленні довірчих кордонів будь якого показника прийнята імовірність безпомилкового прогнозу:

1. 80%
2. 68%
3. 95% і більше
4. 50%

Тестові завдання № 3

1. Наука, що розробляє методи клінічних досліджень, називається:

- а) клінічна епідеміологія
- б) фармацевтика
- в) кібернетика
- г) медична статистика

2. Метою клінічної епідеміології є:

- а) розробка методів статистичної оцінки клінічних спостережень
- б) дослідження інфекційної захворюваності
- в) розробка і застосування ефективних методів клінічного дослідження
- г) запобігання виникнення епідемії і заразних захворювань

3. Свідоме, чітке і неупереджене використання кращих з наявних доказів при прийнятті рішень про допомогу конкретним хворим, це одне з визначень поняття:

- а) біометрії
- б) доказової медицини
- в) клінічної епідеміології
- г) медичної статистики

4. З позиції доказової медицини лікар повинен приймати рішення про вибір методу лікування, на підставі:

- а) інформації з інтернету
- б) досвіду колег
- в) статті з рецензованого журналу з високим індексом цитованості
- г) статті з невідомого джерела

5. Показник, що характеризує надійність інформації, наведеної в науковому журналі, це:

- а) індекс достовірності

- б) індекс довіри
- в) індекс значимості
- г) індекс цитованості

6. Статистичний метод в медицині та охороні здоров'я застосовується для:

- а) вивчення громадської здоров'я та факторів, що його визначають
- б) вивчення стану та діяльності органів і установ охорони здоров'я
- в) планування наукових досліджень, обробки та аналізу отриманих результатів

7. Первинний елемент статистичної сукупності є:

- а) об'єкт спостереження
- б) ознака
- в) одиниця спостереження
- г) група ознак

8. Ознака - це:

- а) об'єкт статистичного дослідження
- б) первинний елемент статистичної сукупності
- в) властивість, проявом якої один предмет відрізняється від іншого
- г) характеристика статистичної сукупності

9. До якісних ознак входять:

- а) зріст
- б) стать
- в) маса тіла
- г) життєва ємкість легень

10. До кількісних ознак входять:

- а) зріст
- б) стать
- в) результат захворювання
- г) вид захворювання

11. Одиниця спостереження визначається залежно від:

- а) програми дослідження
- б) плану дослідження
- в) мети і завдань дослідження
- г) кількості спостережень

12. Варіаційний ряд - це:

а) ряд числових вимірювань ознаки, розташованих у ранговому порядку, що характеризується певною частотою

- б) ряд цифрових значень різних ознак
- в) генеральна сукупність

г) ряд чисел, що відбивають частоту (повторюваність) цифрових значень досліджуваної ознаки

13. Середнє арифметичне - це:

- а) варіанта з найбільшою частотою
- б) різниця між найбільшою і найменшою величиною
- в) узагальнююча величина, що характеризує розмір ознаки, яка варіює, в сукупності
- г) варіанта, що знаходиться в середині ряду

14. Медиана - це:

- а) варіанта з найбільшою частотою
- б) різниця між найбільшою і найменшою величиною
- в) узагальнююча величина, що характеризує розмір ознаки, яка варіює, в сукупності
- г) варіанта, що знаходиться в середині ряду

15. Мода - це:

- а) варіанта з найбільшою частотою
- б) різниця між найбільшою і найменшою величиною

- в) узагальнююча величина, що характеризує розмір ознаки, яка варіює, в сукупності
- г) варіанта, що знаходиться в середині ряду

Тестові завдання № 4

1. До недоліків традиційних джерел медичної інформації (довідників і монографій) відносять:

- 1) старіння інформації
- 2) публікації не витримують критики з позицій достовірності
- 3) важкодоступність інформації
- 4) низька методологічна якість

2. До недоліки традиційних джерел медичної інформації (думка «старших», «досвідчених» колег) відносять:

- 1) публікації не витримують критики
- 2) використання застарілої інформації
- 3) важкодоступність інформації
- 4) рідкісні епізоди отримання інформації

3. Мета-аналіз – це:

- 1) огляд, що включає в себе максимально можливу кількість літературних джерел
- 2) огляд, в якому для об'єднання і узагальнення результатів декількох оригінальних

досліджень застосовують статистичні методи

- 3) огляд, в якому представлені різні точки зору по досліджуваному питанню
- 4) аналіз сучасних науково-медичних джерел

4. Аналіз статистичної таблиці слід починати з:

- 1) підзаголовків
- 2) підсумків
- 3) заголовків
- 4) оцінки динаміки даних

5. Систематичний огляд, в якому застосовані статистичні методи, це:

- 1) статистичний огляд
- 2) мета-аналіз
- 3) аналітичний огляд
- 4) систематичний аналіз

6. До традиційних джерел медичної інформації відносять:

- 1) довідники
- 2) електронні бібліотеки
- 3) електронні версії медичних журналів
- 4) пошукові системи

7. До традиційних джерел медичної інформації відносять:

- 1) електронні бібліотеки
- 2) сайти професійних медичних асоціацій
- 3) медичні сайти
- 4) медичні журнали

8. До сучасних джерел медичної інформації відносять:

- 1) довідники
- 2) Кохрейнівська бібліотека
- 3) монографії
- 4) досвід старших колег

9. У Кохрейновській бібліотеці представлені огляди:

- 1) що рецензуються
- 2) тематичні
- 3) систематичні
- 4) реферативні

10. До медичних ресурсів Інтернету відносять:

- 1) Rambler
- 2) Medline
- 3) Google
- 4) Yandex

11. Оцінка публікації включає:

- 1) оцінку грамотності
- 2) оцінку організації охорони здоров'я
- 3) оцінку теми дослідження
- 4) оцінку видання

12. Вимоги до сучасних джерел інформації:

- 1) регулярне оновлення
- 2) створення на основі критичного аналізу та огляду достовірних фактів
- 3) надання можливості вичерпного пошуку інформації економного за часом
- 4) всі відповіді вірні

13. Принципи роботи Кохрейнівської бібліотеки:

- а) доступність
- б) постійне підвищення якості
- в) постійне оновлення даних
- г) відсутність дублювання в роботі
- д) всі відповіді вірні

14. База даних - це:

- а) збори мають ту чи іншу схожість даних, організовану таким чином, щоб спростити їх вибірку
- б) сукупність інформаційних ресурсів, що дозволяє знайти шукану інформацію
- в) велике узагальнене безліч сформульованих наукових питань, які охоплюють область майбутніх досліджень
- г) правильної відповіді немає

15. Ключ пошуку - це:

- а) збори мають ту чи іншу схожість даних, організовану таким чином, щоб спростити їх вибірку
- б) сукупність інформаційних ресурсів, що дозволяє знайти шукану інформацію
- в) велике узагальнене безліч сформульованих наукових питань, які охоплюють область майбутніх досліджень
- г) слово або словосполучення, що дозволяє знайти шукану інформацію

Тестові завдання № 5

1. Процес випадкового відбору даних називається:

- а) рандомізація
- б) вибірка
- в) репрезентативність
- г) експлікація

2. Ознака «наявність або відсутність хвороби» є:

- а) кількісним
- б) безперервним
- в) дискретним
- г) дихотомічним

3. Середню арифметичну величину застосовують з метою:

- а) узагальнення числових характеристик явища, що варює при розробці або зведенні матеріалу
- б) узагальнення якісних характеристик
- в) порівняння і зіставлення явищ

г) розробки нормативів

4. З наведених середніх найчастіше у медичних дослідженнях використовуються:

- а) середня геометрична
- б) середня арифметична
- в) середня гармонійна
- г) середня алгебраїчна

5. Кожне числове значення в варіаційному ряду називають:

- а) варіантой
- б) випадком
- в) медіаною
- г) модою

6. Статистична сукупність - це:

- а) група певних ознак
- б) група об'єктів, що володіють ознаками подібності та відмінності
- в) група відносно однорідних елементів (одиниць спостереження), узятих в єдиних кордонах часу і простору
- г) група явищ, об'єднаних у відповідності з метою дослідження

Правильна відповідь в

7. Одиниця спостереження у статистичної сукупності - це:

- а) ознака
- б) первинний елемент сукупності, що володіє ознаками, які враховуються
- в) група ознак
- г) захворювання

8. Одиниця сукупності - це:

- а) описка по неуважності
- б) первинний елемент об'єкта статистичного спостереження, є носієм ознак, що підлягають реєстрації
- в) розмітка бланків за умовними знаками
- г) первинний елемент, з яких складається вся спостережувана статистична сукупність

9. Якщо все значення в варіаційному ряду зустрічаються однаково часто, вважають, що цей ряд:

- а) не має моди
- б) має дві моди
- в) має одну моду
- г) має три моди

10. Кількісні ознаки, що приймають будь яке значення на безперервної шкалі, називаються:

- а) дискретні
- б) випадкові
- в) безперервні
- г) порядкові

11. До прав пацієнта належить все перераховане крім:

- а) права на інформацію про стан свого здоров'я
- б) права на пасивну евтаназію
- в) права на стерилізацію
- г) права на зміну статевої приналежності

12. Що не входить в нормативно - правову базу системи захисту прав пацієнтів:

- а) Конституція України
- б) Цивільний кодекс України
- в) Основи законодавства України про охорону здоров'я
- г) Кодекс законів про працю України

13. Якщо стан пацієнта не дозволяє йому висловити свою волю, а медичне втручання невідкладно, питання про його проведення в інтересах пацієнта вирішує:

- а) медична сестра
- б) старша медична сестра
- в) головна медична сестра
- г) лікуючий (черговий) лікар з наступним повідомленням посадових осіб лікувально-профілактичного закладу

14. Надання відомостей, що становлять лікарську таємницю, без згоди пацієнта або його законного представника допускається:

- а) з метою обстеження і лікування пацієнта, не здатного через свій стан висловити свою волю
- б) при загрозі поширення інфекційних захворювань, масових уражень і отруєнь
- в) за запитом органів дізнання і слідства, прокурора і суду в зв'язку з проведенням розслідування або судовим розглядом
- г) всі вірно

15. Докази у доказовій фармації повинні відповідати наступним ознакам, крім:

- а) система кількісних і якісних критеріїв
- б) сукупність фактичних даних
- в) вказують на ефективність та безпечність лікарських засобів
- г) вказують на невідповідність лікарських засобів поставленим вимогам

Правила оскарження оцінки

Апеляція здобувача вищої освіти щодо оцінки (кількості балів), отриманої на іспиті у ХНМУ, повинна подаватись особисто не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки.

Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання у присутності студента.

Додаткове опитування здобувача вищої освіти при розгляді апеляцій не допускається.

Порядок подання і розгляду апеляції повинен бути оприлюднений та доведений до відома студента не пізніше ніж 7 днів до початку іспитів.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра клінічної лабораторної діагностики підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Клінічна лабораторна діагностика: підручник / Л.Є. Лаповець, Г.Б. Лебедь, О.О. Ястремська та ін., Вид. «Медицина», 2019, - 432С.
2. Методологія доказової медицини: підручник (ВНЗ IV р. а.) / В.Ф. Москаленко, І.Є. Булах, О.Г. Пузанова. Всеукраїнское спеціалізоване видавництво «Медицина», 2014. – 200с.
3. Залюбовська О.І., Зленко В.В., Авідзба Ю.Н., Литвиненко М.І., Нечвоглод Т.О. Клінічна лабораторна діагностика, навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, 2015, - 105с.
4. Посібник до вивчення курсу «Клінічна лабораторна діагностика» [Текст]: / Т.М.Шевченко, С.А.Лацинська, С.І.Вальчук. – Д.: РВВ ДНУ, 2015. – 70 с.

5. Залюбовська О.І., Зленко В.В., Авідзба Ю.Н., Литвиненко М.І. Організація роботи та забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму в лабораторно-діагностичних установах різного профілю , навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, 2015, - 105с.
6. Huang M.B. Evidence-based medicine and the development of medical libraries in China / M.B. Huang, A. Cheng, L. Ma // Med. Ref. Serv. Q. – 2009. – Vol. 28 (3). – P. 235–248.

7. 7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Репозитарій Харківського національного медичного університету
<https://repo.knmu.edu.ua/home>
2. Наукової бібліотеки ХНМУ <https://libr.knmu.edu.ua>